

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.340/2025/7.

A felperesek:

felperes1 I. rendű

(cím2)

felperes2 II. rendű

(cím3)

A felperesek képviselője:

Kodela Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kodela Viktor ügyvéd) az I. rendű felperes
képviselésében

(cím1)

Az alperes:

alperes

(cím5)

Az alperes képviselője:

Borfői Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borfői Botond Márton ügyvéd)

(cím4)

A beavatkozók:

felperesi beavatkozó1

(cím7)

az I. rendű felperes pernyertessége érdekében

felperesi beavatkozó2

(cím8)

a II. rendű felperes pernyertessége érdekében

A beavatkozó képviselője:

Dr. Henegár Zsolt ügyvéd az I. rendű felperesi beavatkozó képviselőjében
(cím10)

A per tárgya: vállalkozói díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 9.G.40.283/2023/97.

A fellebbezést benyújtó fél: I. rendű felperes és II. rendű felperes

V é g z é s

A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.340/2025/6-I. és 6-II. számú határozatait az alábbiak szerint javítja ki:

A fentieket meghaladóan az alperes viszontkeresetét elutasítja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az ítéltábla észlelte, hogy a 16.Gf.40.340/2025/6-I. és 6-II. számú határozatai adminisztratív hiba miatt hiányosan tartalmazta a bíróság döntését arra is figyelemmel, hogy a kihirdetett és írásba foglalt határozat – az I. rendű felperesi fellebbezés elbírálása folytán – kiterjedt az alperesi viszontkereset elutasításának indoklására.

[2] Az ítéltábla a Kúria 16/2025. Jogegységi határozata (JPE.III.60.021/2025/13.) értelmében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 352. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a határozatok kijavításáról.

Budapest, 2026. április 1.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Dr. Pásztor Csaba aláírásában
akadályozott bíró helyett
Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Záradék:

Kijavító végzés 7. sorszám alatt.

Budapest, 2026. április 1.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.

a tanács elnöke

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.340/2025/6-II.

A felperesek:

felperes1 I. rendű

(cím2)

felperes2 II. rendű

(cím3)

A felperesek képviselője:

Kodela Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kodela Viktor ügyvéd) az I. rendű felperes
képviselésében

(cím1)

Az alperes:

alperes

(cím5)

Az alperes képviselője:

Borfői Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borfői Botond Márton ügyvéd)

(cím4)

A beavatkozók:

felperesi beavatkozó1

(cím7)

az I. rendű felperes pernyertessége érdekében

felperesi beavatkozó2

(cím8)

a II. rendű felperes pernyertessége érdekében

A beavatkozó képviselője:

Dr. Henegár Zsolt ügyvéd az I. rendű felperesi beavatkozó képviselésében

(cím10)

A per tárgya: vállalkozói díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 9.G.40.283/2023/97.

A fellebbezést benyújtó fél: I. rendű felperes és II. rendű felperes

Í t é l e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a II. rendű felperes keresetének elutasítása tárgyában a felpereseket egyetemlegesen terhelő, az alperes javára megállapított perköltség összegét 4.894.737 (négymillió-nyolcszázkilencvennégyezer-hétszázharminchét) forintra leszállítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű felperest 147.727.574 (száznegyvenhétmillió-hétszázhuszonhétezer-ötszázhetvennégy) forint kötbérben marasztaló rendelkezését akként változtatja meg, hogy annak összegét 58.067.785 (ötvennyolcmillió-hatvanhétezer-hétszáznyolcvanöt) forintra, az I. rendű felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 750.000 (hétszázötvenezer) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 4.894.737 (négymillió-nyolcszázkilencvennégyezer-hétszázharminchét) forint másodfokú perköltséget, és az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 (hatvan) napon belül 2.500.000 (kétfélmillió-ötszázézer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevéte li számlája javára.

Kötelezi az I. rendű felperest és az alperest, hogy személyenként fizessenek meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 (hatvan) napon belül 1.250.000 (egymillió-kétszázötvenezer) forint – 1.250.000 (egymillió-kétszázötvenezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevéte li számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az I. rendű felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 165.412.406 forint vállalkozói díj és annak 2022. augusztus 24-től járó késedelmi kamatának megfizetésére. Kereseti kérelmét az építmények tervezésével és kivitelezésével kapcsolatos egyes viták rendezésében közreműködő szervezetről és egyes törvényeknek az építésügyi lánc tartozások megakadályozásával, valamint a késedelmes fizetésekkel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: TSzSz tv.) rendelkezéseire alapította. Állította, hogy a vállalkozási szerződés alapján a kötelezettségének a megadott határidőn belül eleget tett és a vállalkozási szerződést teljesítette, továbbá 69.126.990 forint összegű pótmunkát is végzett. Csatolta a Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (a továbbiakban: TSzSz) 3702. számú szakvéleményét, amellyel igazolta a teljesítésének a tényét és annak szerződés szerinti ellenértékét, azaz nettó 448.298.945 forintot, amely megegyezik a 4. szerződésmódosításban meghatározott teljes vállalkozói díj összegével. Ennélfogva teljes

egészében teljesítette a szerződéssel vállalt szolgáltatását, ennek ellenértékét azonban az alperes nem fizette meg.

[2] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. A felperes által csatolt TSzSz szakvéleményt aggályosnak tekintette, mert az hiányos és homályos, nem tartalmaz teljes bizonyossággal megállapított tételeket és ellentétes az általa beszerzett 3751. számú TSzSz szakvéleménnyel.

[3] Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben kérte a felperes marasztalását az ellenszolgáltatás nélkül maradó teljesített pénzbeli szolgáltatás visszatérítése címén 27.964.487 forintban és annak 2022. szeptember 8-tól járó késedelmi kamatában, továbbá kötbér címén 147.727.547 forintban és annak 2022. szeptember 23-tól járó késedelmi kamatában. Állította,

hogy a szerződés értelmében a felperessel szemben késedelmi kötbért és meghíúsulási kötbért együttesen is érvényesíthet. A felperes nem teljesítette a szerződést, továbbá a szerződésben rögzített határidőket is elmulasztotta, azaz késedelembe esett, a késedelmi kötbér maximumot is elérte. Ezen túlmenően nettó 22.019.281 forint már megfizetett előleggel nem számolt el.

[4] A felperes a viszontkeresettel szembeni ellenkérelmében kérte elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan a viszontkereset elutasítását, harmadlagosan a kötbér összegének mérséklését annak túlzott mértékére figyelemmel.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletében a II. rendű felperes keresetét elutasította és egyetemlegesen kötelezte a felpereseket, hogy az alperesnek tizenöt napon belül fizessenek meg 6.787.280 forint perköltséget. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy az alperesnek tizenöt napon belül fizessen meg 27.964.487 forintot és 2022. szeptember 8-ától a kifizetésig számolt, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékű kamatát, valamint 147.727.574 forintot és 2022. szeptember 23-ától a kifizetésig számolt, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékű kamatát, illetőleg 7.842.440 forint perköltséget.

[6] Határozatának tényállásában megállapította, hogy a 2021. október 21-én megkötött kivitelezési szerződéssel az alperes megrendelte az I. rendű felperestől a cím9 kereskedelmi épület teljes felújítási munkáját. A teljesítés határideje 2022. február 28. volt. A vállalkozói díjat a felek 308.605.235 forint + áfa átalánydíjban állapították meg.

[7] A szerződés tárgya az épületben lévő négy üzlet és a közös területek felújítása volt. A szerkezetkész állapot elérését követően az egyes bérlők végezték el az üzletek belső

kialakítását. Utóbb az épület körüli parkoló átalakítása, új részeinek kialakítása is a felperes feladatává vált. A kivitelezési szolgáltatás teljesítésében alvállalkozóként közreműködött a két beavatkozó.

[8] A felek a vállalkozói díjat, a teljesítés befejezését és a határidejét meghatározó kikötéseket több alkalommal is módosították. Az első módosítással 2022. január 17-én a teljesítési határidő 2022. március 20-ára, a vállalkozás díja 371.905.795 forint + áfa összegre; a második módosítással 2022. március 21-én a vállalkozás díja 377.298.945 forint + áfa összegre; a harmadik módosítással 2022. március 25-én a vállalkozás díja 389.843.285 forint + áfa összegre; a negyedik módosítással 2022. május 4-én a teljesítési határidő 2022. június 20-ára, a vállalkozás díja 448.298.945 forint + áfa összegre változott. A szerződésmódosítások tervezetét az alperes készítette elő. A pótmunkák megrendelése sokszor szóban, esetlegesen elektronikus levélbe foglalt nyilatkozattal zajlott.

[9] A kivitelezési szerződés általános szerződési feltételeinek (a továbbiakban: ÁSZF) 7.4. kikötése alkalmazásával a megrendelő bármilyen okból kiadott utasítása alapján a munkák, illetve a szállítások szakaszosan is folyhattak, vagy időlegesen felfüggesztésre kerülhettek. A megrendelőnek joga volt a teljesítési vég- vagy részhatáridőket egyoldalú utasítással megváltoztatni. Az ÁSZF 7.6. pontja szerint a kivitelező köteles volt a megrendelője által elrendelt pótmunkákat elvégezni, önmagában ezek teljesítése nem eredményezhette az egyes részhatáridők és a teljesítési véghatáridő módosulását. A pótmunkát a megrendelő kifejezett, egyértelmű, írásos utasítása, az alperesnek az adott munkát irányító létesítményfelelőse vagy a termelési igazgatójának megrendelése alapján lehetett elvégezni.

[10] Az ÁSZF 13.1. pontja szerint a vállalkozó a szerződésben kikötött rész- és véghatáridők olyan okból eredő késedelmes teljesítése esetén, amelyért felelős, késedelmi kötbér fizetésére volt köteles. A kötbér mértéke a nettó vállalkozói díj 0,5% / nap, de legfeljebb a nettó vállalkozói díj 20%-ának mértékével azonos.

[11] Az ÁSZF 13.5. pontja szerint akkor, ha a megrendelő a kivitelező szerződésszegésére alapozva a szerződést azonnali hatállyal felmondhatta, a késedelmi kötbér maximumának megfelelő mértékű meghiúsulási kötbért is követelhetett a vállalkozótól. A meghiúsulási kötbér mértéke a nettó vállalkozói díj 20%-a.

[12] Az ÁSZF 13.12. szerint a késedelmi kötbér, hibás teljesítési kötbér, a szerződés emiatti megszüntetése esetén a meghiúsulási kötbér együttesen is követelhető a vállalkozóval szemben. A késedelmi kötbér maximuma 40 nap késedelem.

[13] Az ÁSZF 14.2. értelmében a megrendelő és a vállalkozó által cégszerűen aláírt megállapodással lehetett érvényesen módosítani, illetve kiegészíteni a kivitelezési szerződést.

[14] Az alperes 2022. június 29-i levelében rögzítette, hogy az üzletházat és a két bérleményt 2022. július 12-éig meg kell nyitni, ezen időpontig az elvégzendő munkákat be kell fejezni. Jegyzőkönyvben rögzítetten az alperes a munkaterület egy részét 2022. július 13-án visszavette a kivitelezőtől azért, hogy a kiskereskedelmi üzletek bérlői a bérleményeket mielőbb üzemeltetni tudják. Az üzletház 2022. július 14-én megnyitott.

[15] Az alperes a 2022. augusztus 1-én bejelentette a késedelmi kötbérigényét a kivitelezővel szemben 89.659.789 forint erejéig, ebből 6.230.921 forintot beszámított a kivitelezővel szembeni vállalkozói díjtartozásba. Az alperes a kivitelezői készre jelentést nem fogadta el részben a fizikai munkák elvégzésének, részben az átadandó dokumentációk hiánya okán. Az alperes 2022. augusztus 1-én 2022. augusztus 15-ét jelölte ki a már késedelemben lévő kivitelező készre jelentési póthatáridejeként. Az I. rendű felperes 2022. augusztus 12-én készre jelentett, de a megrendelő nem volt jelen a munkaterületen, aki az esetlegesen felmerült hibák, hiányosságok javításának elvégzését ellenőrizni tudta volna. Ezt a kivitelező a megrendelő mulasztásaként értékelte.

[16] A kivitelező 2022. augusztus 15-én a délelőtti órákban a munkaterületen átadta az alperes képviselőjének a helyszínen tartózkodó Tanú4nek az épület kulcsait. Az átadásról a helyszínen nem vettek fel jegyzőkönyvet, az I. rendű felperes elektronikus levélben rögzítette az átadás megtörténtét. A műszaki dokumentációt a kivitelező egy volt munkavállalója, munkavállalólól küldte meg az alperesnek.

[17] Az alperes 2022. szeptember 6-án az ÁSZF 13.4. pontjára alapított felmondást közölt a felperessel, továbbá az ÁSZF 13.5. pontjára hivatkozva meghiúsulási kötbér követelést érvényesített és igényt tartott a szerződés megszüntetése miatt a nettó 22.019.281 előleggel való elszámolásra. A felmondás kiadásakor a felperes a kivitelezést befejezettnak tekintette. A bérlők az ingatlant már birtokba vették, az üzletház és az érintett két bérlemény 2022. július 14-én megnyitott, az üzletház hatósági engedélyekkel rendelkezett.

[18] Az I. rendű felperes 2022. október 10-i nyilatkozattal felszólította az alperest 81.120.645 forint vállalkozói díj és 69.213.889 forint pótmunka ellenértékének kifizetésére.

[19] Az alperes megtagadta a további teljesítési igazolások kiadását, a követelt vállalkozói díjat nem fizette meg, ezért az I. rendű felperes 2022. október 19-én a Teljesítésigazolási Szakértői Szervhez (a továbbiakban: TSzSz) fordult, ezzel megindítva a 3702. számú szakértői bizonyítást. A TSzSz 2022. november 28-án helyszíni szemlét tartott, majd a rendelkezésére bocsátott dokumentumok és helyszíni szemle alapján azt állapította meg, hogy a kivitelezés tárgya szerinti épület elkészült, az láthatóan működött, a rendeltetésszerű használatra alkalmas, használatba is vették. A TSzSz az iratanyag körében hiányosságokat észlelt, a pótmunkák teljesítését nem vizsgálta, azokra megállapításokat nem

tett. A TSzSz szakvéleményében a teljesítés szerződéses ellenértékét nettó 448.298.945 forintban állapította meg, ezt összevetve a megrendelői pénzügyi teljesítésekkel nettó 69.126.990 forint (azaz bruttó 87.791.277 forint) további vállalkozói díj követelhetőségét rögzítette.

[20] Az alperes 2022. december 6-án újabb szakértői bizonyítást kezdeményezett a TSzSz előtt 3751. ügyszámon a felperesi teljesítés vizsgálatára. A TSzSz helyszíni szemlét nem tartott, a véleménynyilvánításhoz a megrendelő által benyújtott dokumentumokat használta fel. A TSzSz szakvélemény a kivitelezői szolgáltatás értékét a másik TSzSz szakvéleménytől eltérő összegben állapította meg.

[21] Az alperes a keresetindításig 16.175.000 forint + áfa értékű pótmunka díját kifizetette a kivitelezőnek, a beszámításokat követően a késedelmi kötbér és a meghiúsulási kötbér követelése így 147.727.574 forintra csökkent, amelynek megfizetésére felszólította az I. rendű felperest a viszontkereset indítása előtt.

[22] Az I. rendű felperes a perbeli követelését a peres eljárás alatt a II. rendű felperesre engedményezte.

[23] Az elsőfokú bíróság határozatának jogi indokolásában rögzítette, hogy a viszontkereset-levelet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdése alapján nem kellett visszautasítani, hiszen az alperes nem a TSzSz tv.-re hivatkozással terjesztette elő a viszontkeresetét, ennél fogva a TSzSz tv. 8/C. § (3) bekezdés szerinti határidő vele szemben nem irányadó.

[24] Megállapította, hogy nem irányult a peres eljárás a TSzSz eljárás felülvizsgálatára. Az alperes által csatolt 3751. számú szakvélemény bizonyítékként a perben felhasználható volt, ugyanis a peres eljárás a TSzSz tv. alapján indult és a TSzSz szakvéleménye a TSzSz tv. 8/A. § (1) bekezdése alapján ugyanolyan bizonyítéknak minősül, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő. A TSzSz mindkét esetben a törvény keretei között folytatta le a bizonyítást, ezért a bizonyítási eszközök nem voltak jogsértőek.

[25] A TSzSz tv. 6. § (1) és (2) bekezdései értelmében megállapította, hogy a felperes által csatolt 3702. számú szakvélemény nem írta le a vállalkozót terhelő munkákat, nem határozta meg, hogy ezek közül teljes bizonyossággal konkrétan melyek elvégzése történt meg és melyek teljesítése maradt el. Ugyanakkor rögzítette, hogy az épület rendeltetésszerű használatra alkalmas volt és ezek alapján a vállalkozónak az ellenszolgáltatás jár. A szakvélemény pusztán indirekt módon az épület használatbavételéből és nem a munkák tételes felméréséből következett a vállalkozó feladatainak maradéktalan teljesítésére.

[26] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban Ptk.) 6:244. § (2) bekezdésére és a 6:245. § (1) és (3) bekezdésére utalással a vállalkozói díj, továbbá az átalánydíjon felül járó pótmunka körében rögzítette, hogy a félbeszakadt teljesítés esetén is a megrendelői felmondás következtében köteles a megrendelő a vállalkozónak a díj arányos részét megfizetni.

[27] Megállapította, hogy a kivitelezői szolgáltatás teljesítéséhez fűződő kötelmi joghatások bizonyítottan nem álltak be. Nem volt aláírt műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv, a kivitelezés lezárásával elkészítendő dokumentációk átadása teljes egészében hiányzott. A félbeszakadt kötelelem miatt a fennmaradó egyes munkákat a megrendelő más kivitelezővel végeztette el. Rögzítette, hogy az a tény, miszerint a pláza üzleteit a bérlők megnyitották, nem jelentette egyben az I. rendű felperes kivitelezői szolgáltatásának teljesítéséhez fűződő kötelmi joghatások beálltát. A kivitelező a megrendelői felmondást követően nem teljesíthette tovább a szerződést, azzal felhagyott. A felek jogviszonyára a Ptk. 6:212. § (2) bekezdését tartotta irányadónak akként, hogy a felek kötelesek egymással a megszűnés előtt már teljesített szolgáltatásokkal elszámolni. A megrendelő a kivitelező által teljesített szolgáltatások ellenértékét volt köteles megtéríteni, a kivitelezői szolgáltatás értékének számításánál pedig a Ptk. 6:245. §-a alapján az átalánydíjon felül a pótmunka ellenértéke volt igényelhető, a többletmunka értékére a felperes nem volt jogosult.

[28] Hangsúlyozta, hogy a pláza üzleteinek tényleges megnyitása nem eredményezi önmagában annak bizonyítását, hogy az I. rendű felperes teljesítette a szolgáltatását hiba- és hiánymentesen.

[29] Megállapította, hogy az alperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy a kivitelező késedelmesen teljesített. A kivitelezői szerződésszegés körében a 2022. júniusi teljesítési határidő elmulasztásáért való felelősség alóli mentesülést jelentő, a szerződésszegést kizáró körülményeket nem lehetett megállapítani az I. rendű felperes által csatolt bizonyítékokból. Az I. rendű felperes azonban nem esett késedelembe 2022. március 24-től, illetőleg május 26-tól, csak 2022. júniusát követően volt késedelemben.

[30] Az I. rendű felperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy a 4. szerződésmódosítással a teljes kivitelezésre vonatkozó teljesítési határidő úgy módosult, hogy 2022. június 20-át követően a teljesítési határidőt a felek a későbbiekben többször módosították, ezt azonban a felperes nem bizonyította, amelynek körében a tanúvallomásokra utalt. Megállapította, hogy az I. rendű felperes a levonulásakor a hibalistán szereplő valamennyi tételt nem javította ki, az oszthatatlan szolgáltatását nem adta át a megrendelőjének, mert az nem volt átvételre alkalmas állapotban. Utalt Tanú4, Tanú5, Tanú6 és munkavállalól tanúk vallomásaira is annak körében, hogy a hibalista tekintetében mennyiben volt eredményes vagy eredménytelen a felperesi javítás.

[31] A felek által csatolt TSzSz szakvélemények közötti ellentmondás miatt a szakvéleményeket aggályosnak tekintette és az ellentmondás okának felderítése, továbbá az ellentmondás feloldása érdekében a szakértőket meghallgatta. A felperesi TSzSz szakvéleményt készítő szakértő³ igazságügyi szakértő előadásából kiemelte, hogy a szakértők egy rendeltetésszerű használatra alkalmas épületet észleltek a helyszíni szemlén, ahol nem merült fel, hogy bizonyos tételeket nem az I. rendű felperes végzett el. A szakértő nyilatkozata alapján azonban megállapította, hogy önmagában a használatba vett építményből nem lehet következtetni arra, hogy ki érte el az adott műszaki állapotot. A felperesi TSzSz vélemény a használatbavétel tényéből indirekt módon következtetett a vállalkozói díjra.

[32] Az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény elkészítése során fényképeket használtak fel, szakértői egyeztetésen határozták meg, hogy mit nem fejezett be a kivitelezés során az I. rendű felperes. A szakértői egyeztetéshez és a helyszíni szemle mellőzéséhez a két fél hozzájárult, ezért a szakértői bizonyítás módszerét jogszerűnek tartotta. Hangsúlyozta, hogy a TSzSz szakvélemény alappal utalt arra, hogy egyes munkanemek nem készültek el, ugyanis azt a műszaki tartalomtól kivették, ezért a szerződésben meghatározott vállalkozói díjat az el nem végzett műszaki tartalom értékével csökkenteni kellett.

[33] Megállapította, hogy az alperes nem mondott le a teljesítési határidő elmulasztásából fakadó jogérvényesítésről, ezzel összefüggésben a felmondást megelőzően felszólította a felperest a szerződésszegés orvoslására. Ennek körében a felperes ugyan készre jelentette határidőben a teljesítését, azonban az mégsem volt befejezett.

[34] Az I. rendű felperes által csatolt TSzSz szakvéleményt a Pp. 316. § (1) bekezdés b) pontja alapján aggályosnak tekintette, ugyanis ellentmondásban állt az alperes által csatolt 3751. számú TSzSz szakvéleménnyel és az ellentmondásokat a szakértők meghallgatásával sem lehetett feloldani. Az aggályosság tényének megállapítását nem gátolta azon felperesi kifogás, hogy az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény nem felel meg a TSzSz tv. rendelkezéseinek. A TSzSz tv. 8/E. § (1) bekezdése értelmében a perben felmerülő szakkérdésben a TSzSz mindkét szakvéleménye ugyanolyan bizonyítéknak minősül, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő.

[35] Az alperes viszontkeresetében utalt a bizonyítékként csatolt TSzSz 3751. számú szakvélemény ténymegállapításaira, ezért a viszontkeresettel érvényesített jog megítélése körében a TSzSz tv. 8/A. §-át is alkalmazni kellett. Az alperes az általa csatolt TSzSz szakvélemény alapján alappal hivatkozott arra, hogy a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény bizonyító erejét eredményesen kétségbevonta. Ezt meghaladóan a viszontkeresettel érvényesített jog alapjául szolgáló tényeket részben okiratok tartalmával, részben tanúk vallomásával bizonyította. Rögzítette, hogy a teljesítési határidő elteltével sem, de a felmondás közlését megelőzően sem állapítható meg a felperesi teljesítés.

[36] A felperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályosságáról való bírói tájékoztatást követően az I. rendű felperes kirendelt szakértői bizonyítást indítványozott figyelemmel arra, hogy az aggályosság kiküszöbölése érdekében fogatosított szakértői meghallgatás eredménytelen volt. Az ítéltábla az ideiglenes intézkedés körében hozott határozatában is arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény nem rögzítette a vállalkozót terhelő munkákat, nem határozta meg, hogy ezek közül teljes bizonyossággal konkrétan melyek elvégzése történt meg és melyek teljesítése maradt el. A szakvélemény csupán indirekt módon az épület használatba vételéből, de nem a munkák tételes felméréséből következtetett a felperes teljesítésére, ezért a szakvélemény a teljes bizonyosságot tekintve nem volt aggálytalan.

[37] A kirendelt szakértőnek a szakvéleményének elkészítésekor abból kellett kiindulnia, hogy a vállalkozó árajánlata, költségvetése nem állt rendelkezésre, pedig az az elvégzett és el nem végzett munkák értékének pontos megállapításához elengedhetetlenül szükséges lett volna. Megállapította a teljesítés késedelmét. Figyelembe vette továbbá, hogy az alperes 326.914.462 forintot teljesített az I. rendű felperes számára. A kirendelt szakértő ugyan figyelemmel volt a csatolt TSzSz szakvéleményben foglaltakra, a tanúk vallomásaira, azonban a kirendelt szakértő által megjelölt iratok nélkülözhetetlenek lettek volna a teljeskörű elszámoláshoz. Rögzítette, hogy a pótmunkákat a felek három szerződésmódosítással beépítették az átalánydíjba, azonban az elmaradt munkáknál nem történt szerződésmódosítás. A felperes által csatolt bizonyítékok, így az előlegszámlák és a teljesítésigazolások alapján készült elszámolási számlák értékelésével a kirendelt szakértői bizonyítás után sem lehetett megállapítani, hogy pontosan mi volt az adott számla tartalma, és mi volt az annak körében elvégzett munka és pótmunka, illetőleg hogyan történt az előleg elszámolása. Hiányoztak a számlák mögött lévő teljesítés igazolások és azok részletezése. A kirendelt szakértő csak részlegesen tudott válaszokat adni a hozzá intézett kérdésekre arra is figyelemmel, hogy az elszámolás megítéléséhez további okiratok felhasználását jelölte meg szükséges bizonyítékként. Minderre figyelemmel a szakértői vélemény értelmében és a csatolt bizonyítékokra is figyelemmel nem volt megállapítható a felperes által érvényesített vállalkozói díj értéke. Az I. rendű felperes azt sem bizonyította, hogy a 22.019.281 forint előleggel hogyan számolt el. Az elmaradt munkarészek értékének megállapításához nem elegendő egy becslés, hiteles bizonyítékok viszont nem álltak a kirendelt szakértő rendelkezésére a szakvélemény elkészítéséhez.

[38] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy önmagában azon tény, hogy az épület használatbavételi engedéllyel rendelkezett és 2022. augusztus óta rendeltetésszerűen működik, nem eredményezi annak megállapítását, hogy a teljesítés és az átadás-átvétel megtörtént. Ezzel szemben az állapítható meg, hogy az I. rendű felperes nem teljesítette a szerződést. A hibajelenségek a munka érték számításánál voltak értékelhetőek a minőségromlás miatti levonásokkal. Az I. rendű felperes a műszaki átadás-átvételt jogos ok nélkül tagadta meg, azt nem is ajánlotta fel szerződésszerűen. Önmagában az, hogy a felperes a munkaterületről levonult és azt a megrendelő birtokba vette, nem eredményezi az átadás-átvétel megvalósulását.

[39] Rögzítette, hogy az alperes megalapozottan követeli a 147.727.574 forint kötbért, mivel a kivitelezői késedelem elérte azt az időtartamot, ami egyben a szerződés alperesi egyoldalú megszüntetésének jogát is megnyitotta. Azzal, hogy az I. rendű felperes a szerződés teljesítését elmulasztotta, megszegte a szerződést, így a szerződés rendelkezései értelmében az alperes a késedelmi és meghiúsulási kötbért alappal érvényesíthette együttesen.

[40] Az előleggel való elszámolás a szakértői vélemény alapján eredményesen nem volt igazolható. A szakértő a szakvéleményében nem tudott egyértelműen, szakértői bizonyossággal a keresettel állított tények tekintetében állást foglalni. Ugyanis a szakértői bizonyossághoz szükséges lett volna tételes felmérések értékelésére, számításokon alapuló eredmény-kimutatásra, azonban a szakértő meghallgatását követően a szakvélemény alkalmatlan volt a felperesi állítás bizonyítására. Ugyan a kirendelt szakértőnek figyelembe kellett vennie a mindkét fél által aláírt teljesítés igazolásokat, azonban a teljesítés igazolások tartalmát bizonyító háttér adatok hiányoztak. A rendelkezésre álló adatokból az sem volt megállapítható, hogy a szerződés műszaki tartalma alapján mi készült el, mi készült el másként és mi volt az, ami nem elégítette ki a minőségi követelményeket. Önmagában azon tényből, hogy a létesítmény használatban van, üzemel és hatósági engedéllyel rendelkezik, még nem állapítható meg, hogy a kivitelező I. rendű felperes a szolgáltatását a szerződésben rögzítettekkel egyezően teljesítette. A rendelkezésre álló adatok szerint voltak olyan munkák, amelyet az alperes végzett el az I. rendű felperes helyett. A TSzSz és a kirendelt szakértői bizonyítás összességében nem igazolta, hogy a felperes milyen készültségi fokon teljesített. Az adott teljesítés igazolások mögötti tételes elszámolások hiánya bizonytalanná tette a szakértői bizonyítás eredményét is.

[41] Megállapította, hogy a kötbér mérséklésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn, ugyanis figyelemmel a szerződösszegés jogkövetkezményeire, a vállalkozói magatartás felróhatóságára a kötbér mérséklése nem volt indokolt.

[42] A perköltségről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján döntött és ennek megfelelően a II. rendű felperes keresetének elutasítása vonatkozásában az alperes perköltségének körében 5.212.980 forint + áfa ügyvédi munkadíjat állapított meg, míg az I. rendű felperessel szemben a pernyertes alperes perköltsége körében az ügyvédi munkadíj 4.994.050 forint + áfa volt.

[43] Az I. rendű felperes fellebbezésében kérte, hogy a bíróság a Pp. 379. §-a alapján az eljárást szüntesse meg az alperes viszontkeresete tárgyában; másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a viszontkereset elutasítását kérte; harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Kérte továbbá az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

[44] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, amelynek körében a Pp. 379. §-ára, a 240. § (1) bekezdés a) pontjára, a 242. § (1) bekezdésére, a 176. § (1) bekezdés

i) pontjára, a 206. § (1) bekezdés a)-b) pontjaira és a 204. § (1) bekezdés sérelmére hivatkozott.

[45] Kifejtette, hogy a viszontkereset tárgyában az eljárás megszüntetésének annak okán van helye hivatalból a Pp. 379. §-a alapján, hogy az alperes elmulasztotta a Pp. 204. § (1) bekezdésében meghatározott viszontkereset előterjesztési határidőt, azt az írásbeli ellenkérelme benyújtását követően terjesztette elő. Hivatkozott azon iratokra, amelyekből megállapítható, hogy az alperes 2023. március 10-én 12:22 perckor terjesztette elő az ellenkérelmét, a viszontkeresetet pedig március 10-én 12:39 perckor. Hangsúlyozta, hogy a bírósági gyakorlat a viszontkereset-levél előterjesztésének időpontját megszorítóan értelmezi, azaz a legkésőbb az ellenkérelemmel egyidejű előterjesztés megtartásához nem elégséges, ha az alperes ugyanazon a napon terjeszti elő ezen iratokat, hanem a viszontkereset-levél beadása időben meg kell előzze az ellenkérelem beadását, amit a bírói gyakorlat is alátámaszt. Kiemelte, hogy az alperes nem tartotta meg a Pp. 204. § (1) bekezdésében foglalt határidőt a viszontkereset-levél előterjesztése tekintetében, hiszen az ellenkérelmet követően terjesztette azt elő, ami olyan körülmény, amelyet az elsőfokú bíróságnak a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontja és 206. § (1) bekezdése alapján hivatalból kellett volna észlelnie és a viszontkereset-levelet vissza kellett volna utasítania, vagy azt követően a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja és 242. § (1) bekezdése alapján az eljárást a viszontkereset tárgyában meg kellett volna szüntetnie. Minderre figyelemmel fennáll a Pp. 379. §-a alapján történő kötelező hatályon kívül helyezés oka.

[46] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, miszerint az alperes kötbérigénye, az előlegelszámolás iránti igénye, továbbá ezek jogalapja és összege, valamint a késedelemmel érintett időszak nagysága az A/4. szám alatt csatolt okirattal és a további okirati és tanúbizonyítással teljeskörűen alátámasztott. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú ítélet érdemben helyesen rögzíti, hogy az alperes bizonyítási érdeke volt a késedelem beállásának és fennállásának bizonyítása, azonban ezt követően nincs indoklás arra vonatkozóan, hogy ennek milyen módon tett eleget, hanem pusztán annyit rögzít, hogy a felperes ellenbizonyítása nem volt sikeres. Megítélése szerint a tanúk nem tettek nyilatkozatot a késedelem mértékére és az elmaradt munkarészekre, ebből következően sem a késedelemmel érintett napok száma, sem a részleges készség foka nem volt megállapítható.

[47] Az elsőfokú ítélet egyáltalán nem tartalmaz indoklást arra vonatkozóan, hogy mely okiratok alapján, milyen okból találta megalapozottnak az alperes kötbérigényét, pusztán egyetlen okiratra, az alperes által csatolt TSzSz szakvéleményre hivatkozik. Ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy az alperes megrendelésére készített TSzSz szakvélemény nem felel meg a TSzSz tv. előírásainak, így az nem minősül TSzSz szakvéleménynek, legfeljebb okirati bizonyítéknak, mivel a helyszíni szemle elmaradt, amelynek körében a TSzSz tv. 7. § (1) bekezdésére utalt. Hangsúlyozta továbbá, hogy TSzSz tv. hatálya a 6. § (1) bekezdése alapján nem terjed ki a késedelmi kötbérigények felmérésére, ilyen tárgyú szakértői bizonyítás sem a 3702. számú, sem a 3751. számú eljárásban nem történt. Kiemelte a bírói gyakorlat egységességét a körben, hogy a késedelmi kötbérigényeket a TSzSz nem vizsgálhatja törvényi felhatalmazás hiányában.

[48] Vitatta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, hogy a TSzSz tv. szerinti keresetindítás hiányában is TSzSz szakvéleményként volt figyelembe vehető és értékelhető a 3751. számú ügyben keletkezett irat a késedelem vonatkozásában. Hangsúlyozta, hogy a bírói gyakorlat egyértelműen kizárja, hogy a késedelem körében a TSzSz szakvéleménye értékelésre kerüljön. Kiemelte továbbá, hogy a perben lefolytatott szakértői bizonyítás kizárólag a felperesi keresetre terjedt ki.

[49] Megítélése szerint kirívóan tévesen mérlegelte az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat az alperes meghíusulási kötbérigényének megalapozottsága körében. Mind a 3702. számú TSzSz szakvélemény, mind a kirendelt szakértő is rögzítette, hogy a tárgyi felülepítmény üzemelt. A szerződés akkor hiúsul meg, ha a szolgáltatás olyan mértékben hiányos, hogy egyáltalán nem képes betölteni a szerződésben meghatározott rendeltetését. Fogalmilag kizárt a meghíusulási kötbér érvényesítése, amennyiben a szolgáltatás tényszerűen elkészült. A felülepítmény jelenleg is üzemel, a használatbavételi engedélyt az építési hatóság megadta. Önmagában ezen tények kizárják a meghíusulási kötbér jogcímén előterjesztett igény megalapozottságát, amit azonban az elsőfokú bíróság nem értékelt.

[50] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperesre telepítette a bruttó 27.964.487 forint előleggel történő elszámolás megtörténtének bizonyítását annak ellenére, hogy az elszámolás hiányára az alperes alapította viszontkeresetét, amelynek megfelelően az alperes bizonyítási érdeke volt a viszontkeresetben érvényesített elszámolás meg nem történtének bizonyítása. Az elsőfokú bíróság következetes álláspontja szerint a kirendelt szakértő által végzett bizonyítás erre nem alkalmas. Mindebből az következik, hogy az alperes viszontkeresete bizonyítatlan maradt.

[51] Az elsőfokú bíróság ítéletében kategorikusan kijelentette, hogy az alperes viszontkeresete a tanúvallomások és az okiratok alapján teljes mértékben megalapozott, azonban az ítélet nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy az alperes viszontkeresete milyen okból alapos, azt milyen bizonyítékok, milyen módon támasztják alá. Megítélése szerint érdemi felülbírálatra nem alkalmas azon ítélet, amelyben a bíróság nem ismerteti, hogy a döntése alapjául milyen bizonyítékokat, milyen súllyal vett figyelembe. E körben a BH2024. 97. sorszámú eseti döntésre hivatkozott. Összességében a bizonyítékok hiánya okán álláspontja szerint a viszontkereset érdemben bizonyítatlan, ezért azt el kell utasítani.

[52] Állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az alperes perköltségét a 32/2033. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) alapján, ugyanis az Ükr. 3. § (2) bekezdése alapján 4.200.000 forint + áfa összegre lenne jogosult az alperes, amennyiben a fellebbezés nem volna megalapozott a viszontkereset vonatkozásában.

[53] A II. rendű felperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének való helytadást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását. Kérte továbbá az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását.

[54] Hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes által csatolt 3702. számú TSzSz szakvélemény elkészítése és felhasználása a TSzSz tv. rendelkezéseinek megfelel. Az alperes által csatolt 3751. számú TSzSz szakvélemény készítése során az eljáró tanács azonban nem tartotta be a helyszín megtekintésére vonatkozó kötelezettségét és úgy járt el, hogy azonos tárgykörben már lefolytatásra került a TSzSz bizonyítás, továbbá az alperes a keresetindítási határidőt sem vette figyelembe. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az elsőfokú eljárásban két TSzSz szakvélemény állt szemben egymással, amelyek ellenkező tartalma az I. rendű felperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályosságát okozta. Az ellentétes tartalomból eredő aggályosságot indokolás nélkül kizárólag az I. rendű felperes esetében minősítette fennállónak az elsőfokú bíróság, míg az alperes esetében nem. Ellentmondónak tartotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy bár nem a TSzSz tv. alapján érvényesítette az igényét az alperes és nem is tartotta be a TSzSz tv. igényérvényesítésre vonatkozó rendelkezéseit, az általa csatolt TSzSz szakvélemény mégis olyan szakvéleménynek minősül, amely alkalmas a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény megállapításainak lerontására.

[55] Hangsúlyozta, hogy az alperes által csatolt okirat nem felel meg a TSzSz tv. előírásainak, így az nem minősül TSzSz szakvéleménynek, legfeljebb okirati bizonyítéknak. E körben a TSzSz tv. 7. § (1) bekezdésére utalt, valamint a Teljesítésigazolási Szakértői Szervvel kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 236/2013. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: TSzSz rendelet) 7. § (2) bekezdésére. Hangsúlyozta, hogy a helyszíni szemle tartásától a szakértői tanács akkor tekinthet el, hogyha a felek akként nyilatkoznak, hogy a teljesítés elbontásra került, vagy a teljesítés szerződészerűen megtörtént. Jelen esetben egyik sem következett be, ugyanakkor a helyszíni szemle elmaradt. Álláspontja szerint a helyszíni szemle megtartásának elmaradása olyan mértékű szakértői mulasztás, amelyből egyértelműen következik, hogy a TSzSz szakvélemény megállapításai nem valós tényadatokon és ténytapasztalatokon alapulnak. Helyszíni szemle tartása nélkül nem dönthető el az, hogy az I. rendű felperes elvégezte-e a vállalkozási szerződés szerinti munkákat. Ennélfogva az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény a TSzSz tv. 7. § (1) bekezdésébe és a TSzSz rendelet 7. § (2) bekezdésébe ütközik, amelynek következtében az nem minősül TSzSz szakvéleménynek, vagy amennyiben igen, úgy az legfeljebb jogsértő módon előállított szakvélemény. Az alperes által csatolt TSzSz szakvéleményt készítő szakértői tanács elnökének azon nyilatkozata nem igazolható a hivatkozott jogszabályok előírásaival, miszerint a helyszíni szemle megtartása a felek közötti egyeztetéssel pótolható. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság azon következtetését is, hogy mivel a felek hozzájárultak a szakértői egyeztetés megtartásához, az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény nem jogsértő.

[56] Az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályosságát az is megalapozza, hogy az kizárólag az alperesi okiratokon alapul és az eljárás célja nyíltan a felperes által csatolt TSzSz szakvéleménnyel ellentétes szakvélemény produkálása volt. Utalt arra, hogy szakértől igazságügyi szakértő személyes meghallgatása értelmében a szakértői tanács

kizárólag az alperes által csatolt okiratokra és nyilatkozatokra támaszkodott. A felperes által csatolt TSzSz szakvéleményt készítő tanács elnökének szakértő3 igazságügyi szakértőnek tanúvallomása szerint az alperes a TSzSz eljárásban még nem tagadta, hogy a felperes teljes egészében megvalósította a vállalkozási szerződés szerinti munkákat. Ezzel az érveléssel azt követően állt elő, hogy a felperes által indított TSzSz eljárás a felperesnek kedvező szakvéleménnyel zárult.

[57] Összességében az állapítható meg, hogy mindkét TSzSz eljárás tárgyát ugyanaz a kivitelezési szerződés és ugyanaz az ingatlan képezi és a felek is ugyanazok. Álláspontja szerint amennyiben az adott ügyszám alatti szakértői szervi eljárás menetével az egyik fél nem ért egyet, akkor a szakértői kérdések átfogalmazásával újabb szakértői eljárást nem kezdeményezhet. Kiemelte, hogy az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény és a TSzSz eljárása nem felel meg a TSzSz-re vonatkozó jogszabályoknak, így az nem minősül TSzSz szakvéleménynek. Hivatkozott arra is, hogy a bírói gyakorlat értelmében nem TSzSz szakvéleményként, hanem okirati bizonyítékként lehetséges figyelembe venni a TSzSz által készített szakvéleményt, ha annak elkészítését követően a kérelmező nem a TSzSz tv. 8/A. §-a alapján indít peres eljárást. Hangsúlyozta, hogy az alperes által csatolt okirat a TSzSz szakvéleményekre vonatkozó jogszabályi előírások megsértésével jött létre, továbbá az alperes nem a TSzSz tv. 8/A. §-a alapján érvényesíti az igényét, ezért az általa csatolt okirat nem minősül TSzSz szakvéleménynek, csupán okirati bizonyítékként vehető figyelembe, hiszen e körben a TSzSz tv. 8/E. § (1) bekezdésében rögzítettek sem érvényesülnek, tehát nem minősül ugyanolyan bizonyítéknak, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő.

[58] Ehhez képest az elsőfokú bíróság teljesen eltérő jogi álláspontra helyezkedett és következetesen arra hivatkozott, hogy bár az alperes nem a TSzSz tv. alapján érvényesítette a viszontkeresetét, attól még az általa csatolt okirat teljes értékű TSzSz szakvéleménynek minősül. A fentiekre figyelemmel a TSzSz szakvélemények közötti ellentmondások és ebből következően a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályossága látszólagos. A felperes által csatolt TSzSz szakvéleménnyel ellentétes tartalmú szakvélemény a perben nem merült fel, mivel az alperes által csatolt okirat nem minősül ilyen iratnak. A TSzSz-re vonatkozó jogszabályok megsértésével keletkezett okirati bizonyíték nem alkalmas arra, hogy a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény ténybeli megállapításait és végkövetkeztetéseit megdöntse vagy annak aggályosságát okozza.

[59] Kiemelte, hogy a TSzSz tv. 7. § (1) bekezdése szerinti helyszíni szemle lefolytatásának elmaradása a szakértői vélemény Pp. 316. § (1) bekezdés a) és d) pontja szerinti aggályosságát okozza, amely aggályosságot a szakértő meghallgatása sem tud orvosolni.

[60] Amennyiben az ítéltábla úgy ítélné meg, hogy az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény a Pp. 306. §-a alapján más eljárásban kirendelt szakértő véleményének minősülne, úgy az alperes bizonyítási cselekménye hatálytalan, ugyanis a más eljárásban kirendelt szakértő véleményének perbeli felhasználását meg kell előznie az ebben a tárgyan

előterjesztett indítvány. Jelen esetben az alperes eleve az írásbeli ellenkérelméhez csatolta az okiratot, így a Pp. 306. § (1) bekezdésének megsértése miatt a bizonyítási cselekménye a Pp. 275. § (4) bekezdés a) pontja alapján hatálytalan és azt a bíróságnak figyelmen kívül kell hagynia.

[61] Állította, hogy szakértői bizonyításnak nem volt helye az eljárásban. Hangsúlyozta, hogy a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény az I. rendű felperes és az alperes által biztosított okiratok és nyilatkozatok alapján, valamint a felülepítmény tényleges megtekintését követően rögzítette, hogy egy elkészült működő épületben tartották a helyszíni szemlét, amely a rendeltetésszerű használatra alkalmas volt, azt használatba is vették, így a vállalkozónak ez alapján jár az ellenszolgáltatás. A szakvéleményt az eljáró tanács elnöke meghallgatása során teljes egészében fenntartotta. Minderre figyelemmel nem lett volna helye a perben kirendelt szakértői bizonyításnak és az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon járt el, amikor a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályosságáról tájékoztatta a feleket.

[62] Állította, hogy az elsőfokú bíróság elzárta a II. rendű felperest a további bizonyítástól arra is figyelemmel, hogy az elsőfokú ítéletből szerzett tudomást arról, hogy az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő által alkalmazott vizsgálati módszertant és szakértői megállapításokat nem fogadta el ugyanazon okokból, amelyek alapján a felperes által csatolt TSzSz szakvéleményt is aggályosnak minősítette.

[63] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak a kirendelt szakértő szakvéleményére vonatkozó megállapításait, ugyanis a nem megfelelő módszertan alkalmazása nem a kirendelt szakértő szakértői véleményének érdemi megalapozatlanságát, hanem annak aggályosságát okozta volna és ebben az esetben fel kellett volna hívnia erre a felek figyelmét, ezt azonban elmulasztotta. Ugyanakkor a kirendelt szakértő a rendelkezésre álló okiratok értelmében a szakmailag megalapozott szakértői bizonyosság alapján véleményt nyilvánított. Rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság mind a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény, mind a kirendelt szakértő vizsgálata tekintetében kifogásolta, hogy az elkészült felülepítmény rendeltetésszerű működése alapján vonták le azon következtetést, hogy az I. rendű felperes a vállalkozási szerződést teljesítette, azonban a TSzSz szakvélemény tekintetében ezen módszertant aggályosnak minősítette, míg a kirendelt szakértő szakvéleménye esetében már érdemben sikertelen bizonyításnak. Rámutatott a Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontjára és hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróságnak anyagi pervezetési kötelezettsége állt fenn annak okán, hogy a meglepetés-ítéletek elkerülhetőek legyenek. Az elsőfokú bíróságnak a felek tudomására kellett volna hoznia, hogy a kirendelt szakértő által alkalmazott módszertan és a vizsgált adatok köre miatt a szakértői vélemény aggályos. Ezen tájékoztatás azonban az elsőfokú bíróság részéről elmaradt, így a II. rendű felperes az ítéletből értesült arról, hogy kereseti kérelme bizonyítatlan maradt. Ezzel az elsőfokú bíróság elzárta a II. rendű felperest attól, hogy a kereseti követelését bizonyíthassa. A Pp. 317. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás elmaradása olyan súlyos eljárási szabálysértés, amelynek okán az elsőfokú ítélet a Pp. 381. §-a alapján hatályon kívül helyezhető. E körben is az egységes bírói gyakorlatra és eseti döntésekre hivatkozott.

[64] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kereset olyan mértékű bizonyítását várta el a felperestől, amelyet az eljárási szabályok nem követelnek meg. Az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a TSzSz tv. teljes bizonyossággal megállapítható követelményét a Pp. általános szabályai alapján lefolytatott szakértői bizonyításra és tévesen értékelte a kirendelt szakértő szakértői véleményét tekintettel arra, hogy a szakértői megközelítő becslés alkalmazása a bírósági gyakorlat alapján megengedett.

[65] Az elsőfokú ítélet több helyen is rögzítette, hogy a kereseti kérelem bizonyítása nem járt sikerrel, mivel a szakértői bizonyítás során nem volt lehetséges az I. rendű felperes által végzett munkákat teljes bizonyossággal beazonosítani. Az elsőfokú bíróság tehát azt várta el a szakértői bizonyítástól, hogy az által teljes bizonyossággal igazoltta váljon az I. rendű felperes által elvállalt és elvégzett munkálatok köre. Megjegyezte, hogy e körben az elsőfokú ítélet az I. rendű felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmet jogerősen elutasító Fővárosi Ítéltábla 15.Gpkf. számú végzésére utalt, amely szerint az ideiglenes intézkedés elrendelésére annak okán nincs lehetőség, hogy a TSzSz eljárásban készült szakértői véleményből nem állapítható meg teljes bizonyossággal az elvégzett munkálatok köre. Megítélése szerint eleve tévesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az ideiglenes intézkedés elutasításának indokolását a per érdeme tekintetében figyelembe vette.

[66] Kifejtette, hogy a teljes bizonyossággal megállapíthatóan elvégzett munkák mind a TSzSz tv. 8/D. § (1) bekezdésében, mind pedig a 6. § (2) bekezdésében megjelenik tartalmi követelményként. Ennélfogva a TSzSz eljárásának lényegi eleme és egyben alapvető követelmény az ilyen eljárásokban készült szakértői véleményekkel szemben, hogy teljes bizonyossággal megállapítsa az elvégzett és el nem végzett munkákat. A Pp. 300. §-a alapján indítványozott szakértői bizonyítás során azonban a teljes bizonyossággal történő bizonyítást már nem várják el az eljárási szabályok. A jogirodalmi álláspont szerint a Pp. keretei között zajló bizonyítási eljárás körében felvett szakértői véleménynek logikailag meggyőzőnek kell lennie. Ennek tükrében tévesen értékelte az elsőfokú bíróság a kirendelt szakértő eljárását, amikor a teljes bizonyosságú szakértői meggyőződés hiányában a szakértői bizonyítást a felperes terhére értékelte és sikertelennek minősítette.

[67] A kirendelt szakértő a rendelkezésre álló adatok figyelembevételével logikailag koherens, több bizonyítékkal egybehangzó, megfelelő módszertannal kialakított szakértői véleményt alkotott. Megállapítása szerint az I. rendű felperes maradéktalanul eleget tett a vállalkozási szerződésben foglalt kötelezettségeinek. A szakértő személyes meghallgatása során kifejezetten megerősítette, hogy a rendelkezésre bocsátott iratok alapján egzakt szakértői véleményt tudott adni. Azt is rögzítette, hogy az általa kiszámított tételek kis mértékben változnak csupán, amennyiben az általa fontosnak tartott további iratok rendelkezésre állnának. Minderre figyelemmel az I. rendű felperes teljesítette a vállalkozási szerződést, ezért téves azon elsőfokú bírói álláspont, hogy a kirendelt szakértő szakvéleményét nem fogadta el arra való hivatkozással, hogy a rendelkezésre bocsátott iratokat értékelve nem fillérre pontosan, hanem nagyságrendileg tudta meghatározni a felpereseknek járó vállalkozói díj összegét a hiányzó iratok okán. Az elsőfokú bíróság álláspontja ellentétes az egységes bírói gyakorlattal, ugyanis kifejezetten elismert szakértői módszer a becslés, illetve a megközelítő válaszadás, amennyiben bármilyen okból nem állnak rendelkezésre a számszakilag egzakt meghatározáshoz szükséges iratok. E körben több eseti

döntésre hivatkozott. Bár a kirendelt szakértő valóban hivatkozott arra, hogy pontosabb megállapításokhoz a szükséges iratok hiányoznak, a szakmai tapasztalat alapján úgy ítélte meg, hogy képes volt szakértői bizonyosság szintjét elérő véleményt alkotni. Kiemelte, hogy az alperes mindössze arra hivatkozott, hogy nem ért egyet a szakértő vizsgálati módszerével és ez alapján kiszámított összeggel, ez azonban önmagában nem eredményezi a szakértői vélemény megalapozatlanságát.

[68] Hangsúlyozta, hogy a kirendelt szakértő véleménye nem ellentétes a perben rendelkezésre álló olyan szakvéleményekkel sem, amelyek a törvényi előírásoknak megfelelően készültek. Ugyanis a TSzSz szakvélemény is a kirendelt szakértővel egyezően állapította meg, hogy a vállalkozási szerződésben meghatározott munkákat elvégezte az I. rendű felperes és nagyságrendileg egyezően állapította meg a felpereseknek járó vállalkozói díj összegét is. Ennélfogva a két szakértői vélemény alátámasztotta a felperesek kereseti kérelmeinek jogalapját és összesszerűségét.

[69] Álláspontja szerint kirívóan okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat az elsőfokú bíróság, amikor ilyen mértékben egybehangzó bizonyítékok ellenére elutasította a felperes keresetét. Utalt arra, hogy a bíróságnak nincs jogszabályban biztosított lehetősége arra, hogy a szakértő által alkalmazott módszertant felülmérlegelje, hiszen a Pp. 300. §-a alapján azért van szükség a szakértő kirendelésére a perben, mert a per eldöntése szempontjából jelentős ténymegállapításához a bíróság nem rendelkezik szakismerettel. A bírói gyakorlatban egységesen és következetesen érvényesül azon elv, hogy a szakértői vélemény a Pp. 279. § (1) bekezdése szerinti bíróság által végzett értékeléssel, kizárólag annak általános logikai vizsgálatára terjedhet ki, a szakmai szempontból releváns körülményekre viszont nem. E körben és több eseti döntésre hivatkozott. Az elsőfokú bíróság jelentősen túlterjeszkedett a Pp. 279. § (1) bekezdésében rögzített mérlegelési jogkörén, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kirendelt szakértő téves módszertannal dolgozott, mivel a tárgyi felülepítmény vizsgálata helyett a rendelkezésre, illetőleg a rendelkezésre nem álló okiratokat kellett volna értékelnie. Álláspontja szerint az általános logika keretei között a kirendelt szakértő szakértői bizonyosságot elérő véleménye logikus és koherens, valamint egyezik a peres felek részvételével lefolytatott, felperes által csatolt TSzSz eljárás eredményével is.

[70] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az alperes perköltségét, ugyanis az Ükr. 3. § (2) bekezdése alapján az alperes 4.200.000 forint összegre lenne jogosult, amennyiben a viszontkeresete megalapozott lenne és a fellebbezés pedig megalapozatlan. Ehhez képest az elsőfokú bíróság az alperes perköltségét 5.212.980 forintban határozta meg.

[71] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen a Pp. 364. §-a és 240. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárás megszüntetését kérte, továbbá az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását.

[72] Előadta, hogy az I. rendű felperes a fellebbezés benyújtása időpontjában törvényes képviselővel nem rendelkezett és azóta sem rendelkezik a csatolt iratok szerint, amellyel összefüggésben törvényességi felügyeleti eljárás is indult. A Ptk. következetes abban, hogy a jogi személy perbeli cselekvőképességét kizárólag törvényes képviselője útján gyakorolhatja, az ügyvezető nélküli működés a jogi személy perbeli cselekvőképességének hiányát eredményezi és az új perbeli jognyilatkozatok érvényességét kizárja, amelyet az I. rendű felperes jogi képviselőjének a korábban adott ügyvédi meghatalmazásának fennállása önmagában nem pótol. A fellebbezés egy olyan önálló perbeli jognyilatkozat, amely álláspontja szerint csak a jognyilatkozattétel időpontjában fennálló perbeli cselekvőképesség esetén érvényes, ennek hiányában érdemben nem bírálható el. Az I. rendű felperes által jogi képviselőjének még az elsőfokú peres eljárás elején adott meghatalmazás nem terjeszthető ki automatikusan az új eljárási szakaszra, ha közben megszűnt a törvényes képviselő. A korábbi meghatalmazás nem teheti jogszerűvé az új perbeli jognyilatkozatokat, ha azok mögött már nincs meg a jogi személy akarata.

[73] Álláspontja szerint a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 240. § (1) bekezdés d) pontja értelmében helye van a per megszüntetésének arra is figyelemmel, hogy a cégbíróság a törvényességi felügyeleti eljárás keretében felhívta az I. rendű felperest az új ügyvezető kijelölésére 2025 júliusában és a társaság a megadott határidőn belül nem gondoskodott a törvényes képviselő helyreállításáról. Ugyanakkor álláspontja szerint a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja is teljesül figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes a törvényes képviselő mellőzése mellett nyújtotta be fellebbezését. Kifejtette, hogy az I. rendű felperes szabálytalanul működik, ugyanis a működés helyreállítása érdekében nem tesz intézkedéseket.

[74] Az I. rendű felperes fellebbezése körében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróságnak a bizonyítási eljárás során levont következtetései, jogi álláspontja megalapozott. Helytállóan értékelte az ítéletben a bizonyítékokat és a bizonyítási eljárás eredményeit, ennek megfelelően indokolta ítéletét.

[75] Vitatta az I. rendű felperes azon álláspontját, hogy az alperes a viszontkeresetet nem az ellenkérelemmel egyidejűleg, hanem azt követően terjesztette elő. A viszontkeresetet ugyan 11 perccel az ellenkérelem után nyújtotta be, megítélése szerint azonban ez az időkülönbség nem zárja ki az egyidejűség fogalmát és nem képezi az eljárás megszüntetésének alapját. Az kizárólag a benyújtás informatikai lebonyolításának az időtartama, amely sem a bíróság, sem a felperes munkáját nem tette terheesebbé és a felperes jogérvényesítési lehetőségeit sem nehezítette el. Utalt a bírói gyakorlatra azzal, hogy ez a perkoncentráció elvének az érvényesülését sem gátolta, továbbá a Pp. 612. § (1) bekezdésére, amelynek értelmében a határidő betartottnak tekinthető, ha az irat elektronikus benyújtására a határidő utolsó napján került sor. Álláspontja szerint a határidőnek az ellenkérelem benyújtásának napja tekinthető, ezzel azonos napon pedig megtörtént a viszontkereset benyújtása, ezért a határidő nem tekinthető elmulasztottnak.

[76] Vitatta a viszontkereset bizonyítottsága, továbbá az ítélet indokolásának megfelelősége körében előadott fellebbezési érvelést. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az előleg elszámolása körében a bizonyítási terhet a felperesre róttá, hiszen az I. rendű felperes volt köteles bizonyítani azon állítását, miszerint a megjelölt összegű előleggel elszámolt. Ezt azonban nem tudta bizonyítani. A periratokból, az alperes által csatolt okirati bizonyítékokból és az elsőfokú ítéletből is egyértelműen kiderül, hogy az I. rendű felperes a kivitelezést nem fejezte be, nemcsak a megadott teljesítési határidőig, de később sem. A teljesítés hiányát, ezáltal a késedelmet a viszontkereset-levélhez csatolt okiratokkal igazolta arra is figyelemmel, hogy a felek közötti vállalkozási szerződés módosítások igazolják a teljesítési határidőket. Az I. rendű felperes maga tekintette úgy, hogy a munkaterületet 2022. augusztus 15-én visszaadta az alperesnek, tehát már ez is bizonyítja a késedelem beálltát. Maga az ítélet is megállapította, hogy a felperes munkaterületről való levonulásakor a szolgáltatás nem volt átvételre alkalmas állapotban. Mivel a felperesek nem tudták igazolni a perben, hogy a megrendelt kivitelezést teljeskörűen teljesítették akár a megadott határidőig, akár a munkaterületről való levonulásig, a késedelem alóli kimentésük eredménytelen. Ennek megfelelően az ítéletben ezért kerül az alperesi bizonyítás helyett a felperesi ellenbizonyítás sikertelenségének kihangsúlyozásra, a tényleges teljesítés igazolása ugyanis a felperesre eső bizonyítási terhet volt.

[77] Levezette a viszontkereset-levelében, hogy a késedelmi kötbér maximuma 40 napos késedelmekkel elérhető, amely időtartam minden szerződéses határidő tekintetében régen eltelt augusztus 15-ig. Ezen állítás igazolásához nem volt szükséges tanúvallomás sem. A késedelmi kötbér maximumának elérése szempontjából a pontos napok számszerűsítése irreleváns, amennyiben a maximális kötbérhez szükséges késedelem időtartama már objektíve meghaladásra kerül. A TSzSz szakvélemény mellett a viszontkereset-levélhez csatolt A/5-A/6. számú melléklet szerinti okiratok is igazolják a késedelmet, amelyet szintén figyelembe vehetett a bíróság a döntéshozatalkor annak ellenére, hogy nem nevesíti azokat.

[78] Vitatta az általa csatolt TSzSz szakvélemény jogszabálysértő jellegét. Álláspontja szerint a szakértői tanács nem sértett jogszabályt, nem tért el az I. rendű felperes által hivatkozott bírói gyakorlattól sem, mivel a szakvélemény nem vizsgálta a kötbér jogalapját, összegét, és ezekről nem is foglalt állást. A TSzSz szakvélemény tárgya kizárólag a felek közötti vállalkozási jogviszony teljesítésének vizsgálata volt. Álláspontja szerint a TSzSz vélemény a késedelem alátámasztására azért alkalmas, mert a tanács megvizsgálta a felek vállalkozói díjra vonatkozó elszámolását és megállapította, hogy a felperes a munkákat nem teljesítette teljeskörűen a megadott határidőig, amely körülményből a késedelem ténye okszerűen és szükségszerűen is következik. A kötbér mértéke a felek között létrejött vállalkozási szerződés rendelkezései alapján kiszámítható, a TSzSz szakvélemény nem a kötbér összegének igazolására szolgál, hanem kizárólag a teljesítés elmaradását, illetve a tényleges teljesítés időpontját vizsgálta, vagyis azt az időbeli keretet, ameddig a kötbér számítható. Minderre figyelemmel a TSzSz szakvélemény nem állapít meg kötbérkövetelést és nem lépi túl a jogszabály által számára kijelölt kereteket, amelyre az elsőfokú ítélet is utal. Ennek megfelelően téves azon felperesi állítás, hogy az elsőfokú bíróság az alperes által csatolt TSzSz szakvéleményt ne lett volna jogosult figyelembe venni.

[79] Vitatta azon felperesi állítást is, hogy a meghiúsulási kötbér érvényesíthetősége fogalmilag kizárt abban az esetben, ha a létesítmény üzemelése rendeltetésének megfelelően használható. A meghiúsulási kötbér érvényesíthetősége akkor nyílik meg, ha a megrendelő a vállalkozó szerződésszegésére alapozva a szerződést azonnali hatállyal felmondja a vállalkozási szerződés 1. számú mellékletét képező ÁSZF 13.5. pontja értelmében. Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy az alperesi felmondás jogszerű volt, következésképpen a meghiúsulási kötbér követelés is jogszerű.

[80] Az elsőfokú ítélet indokolása terjedelmét és tartalmát tekintve is részletes és következetes. Ebből következően alaptalan az I. rendű felperes azon hivatkozása, hogy a bíróság a bizonyítékok mérlegelését nem megfelelően végezte el, illetve az értékelés indokait elmulasztotta kifejteni.

[81] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perköltséget is helyesen állapította meg.

[82] A II. rendű felperes fellebbezésével összefüggésben állította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során levont következtetései, jogi álláspontja megalapozott. Helytállóan értékelte az ítéletében a bizonyítékokat és a bizonyítás eredményét.

[83] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy mind az I. rendű felperes, mind az alperes által benyújtott szakvélemény TSzSz szakvélemény, hiszen azokat a TSzSz tanács készítette a TSzSz tv.-nek megfelelően indított eljárásban. Az eljárás során a szakvélemények tartalmával, követelményével szemben felhozott érvek az egyes szakvélemény aggályosságához kapcsolódnak, de azok az iratot a szakvélemény jellegétől megfosztani nem tudják. Ennélfogva vitatta azon felperesi állítást, hogy az alperes által benyújtott vélemény ne minősülhetne TSzSz szakvéleménynek.

[84] Álláspontja szerint a TSzSz szakvélemény bármely perben felhasználható bizonyítási eszközként, a TSzSz tv. nem tesz olyan korlátozást, hogy bármely TSzSz szakvélemény a szakvélemény kiadásának kérelmezője által indítandó TSzSz perben lenne felhasználható. Az alperes által csatolt 3751. számú szakvélemény akkor is képes rávilágítani a 3702. számú felperes által csatolt szakvélemény helytelenségére és aggályosságára, ha az csak okirati bizonyítéknak tekinthető.

[85] Előadta, hogy a TSzSz per megindítására a 3751. számú szakvélemény alapján nem lett volna lehetősége, hiszen ebben a tárgykörben a felperes már indított peres eljárást, másrészt a szakvélemény alapján neki nem áll fenn követelése a felperessel szemben. Így csak arra volt lehetősége, hogy ellenbizonyítási céllal felhasználja ezt a szakvéleményt a felperes által indított TSzSz perben.

[86] Vitatta a II. rendű felperes azon álláspontját, hogy csak az ítélet alapján szembesült azzal, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye is aggályos, ezért a bíróságnak a bizonyítási teherről tájékoztatnia kellett volna a feleket, amelynek hiányában jogszabálysértést követett el. Megítélése szerint ez az ítélet hatályon kívül helyezését nem indokolja.

[87] Hangsúlyozta, hogy az általa csatolt TSzSz szakvélemény elkészítése során a szemle megtartását a felek közösen mellőzték, ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította. Okiratokkal igazolható volt a perben, hogy az alperesnek harmadik személyt kellett bevonni a felperesi munkák elvégzésére, így szemle nélkül is megállapítható volt a teljes körű teljesítés elmaradása. A szemle mellőzésére a felek egyetértésével azért került sor, mert a kivitelezés használatbavétele megtörtént, a teljesített kivitelezés nagyrésze eltakarásra került és utólag nem beazonosíthatók. Megítélése szerint ez a TSzSz rendelet által írt teljesítés elbontásához hasonló esetkör, hiszen a beazonosítást ellehetetleníti. Minderre figyelemmel a szakértői szemle mellőzése nem tekinthető jogellenesnek.

[88] Álláspontja szerint a TSzSz tv. nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egy kivitelezési ügyben több TSzSz vizsgálat is lefolytatásra kerüljön. Még a TSzSz tv. háttérjogszabályaként irányadó, az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény sem nevesít ilyen korlátozást. Álláspontja szerint a bírósági eljárás keretében a TSzSz eljárásának felülvizsgálatára nincs lehetőség. Ezzel azonos álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság is az ítéletében, így ez a kérdéskör nem gátolta a felperes által csatolt szakvélemény aggályosságának megállapítását.

[89] szakértő³ igazságügyi szakértő tanúvallomásából kiemeltekkel ellentétben az alperes az I. rendű felperes kezdeményezésére indult TSzSz eljárásban tartott helyszíni szemlén és azt megelőzően sem volt azon az állásponton, hogy a felperes teljes egészében megvalósította a vállalkozási szerződést, hiszen a szerződést már a TSzSz eljárása előtt felmondta vállalkozói szerződésszegésre alapítottnak. Az alperes mindkét TSzSz eljárásban ugyanazon iratcsomagot nyújtotta be a szakértői szerv felé, így a kivitelezés során keletkezett dokumentumok egészének körültekintő átvizsgálása nélkül került elkészítésre a TSzSz szakvélemény, az a szakmai elvárásoknak nem felel meg. Valótlan azon felperesi állítás is, hogy a második TSzSz eljárásban a felperes el volt zárva a dokumentumok csatolásának, észrevételek tételének lehetőségétől.

[90] Vitatta azon II. rendű felperesi álláspontot, hogy a bíróság akkor járt volna el helyesen, ha a perben kirendelt szakértő véleményét is aggályosnak tekinti és erre felhívja a felperesek figyelmét a Pp. 317. § (1) bekezdés d) pontjának megfelelően. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen járt el. Az I. rendű felperes kérelme alapján készült TSzSz szakvélemény azért aggályos, mert teljes bizonyossággal és konkrétan nem jelölte meg, hogy a vállalkozót terhelő mely munkák kerültek elvégzésre és melyek teljesítése maradt el. Ezzel szemben a perben kirendelt szakértő azért nem tudott vizsgálatot végezni, mert önmagában a

helyszíni szemle ahhoz nem volt elegendő, a felperes pedig nem csatolta a periratok közé a teljesítése mértékét igazoló okiratokat, amely alapján számításokat lehetett volna végezni. Ebből következően a perben kirendelt szakértő véleménye nem aggályosnak minősül, hanem bizonyításra alkalmatlannak. Ilyen esetben pedig a Pp. 317. §-a tájékoztatási kötelezettséget nem ír elő a bíróság számára. Ennélfogva az elsőfokú bíróság nem követett el eljárásjogi jogszabálysértést.

[91] Vitatta a II. rendű felperes azon fellebbezési álláspontját, hogy a felperes által teljesített munkák és azok értékének megállapítása teljes bizonyossággal csak a TSzSz szakvéleménnyel szemben elvárt követelmény, és a II. rendű felperes által hivatkozott bírói gyakorlat értelmében a kivitelezési projekt elszámolási vitájában elegendő a logikai meggyőző erő. A vállalkozási szerződést érintő jogvitában a szakértő feladata mindig a teljesített munkák minőségének, mennyiségének vagy értékének megvizsgálása, a szakértői becslés nem elegendő a vállalkozói díj meghatározásához. Vitatta, hogy a II. rendű felperes által hivatkozott bírósági gyakorlat alátámasztaná az érvelését, ezt részletesen kifejtette. Álláspontja szerint a perben kirendelt szakértővel szemben támasztott elvárás mércéje nem az általános élettapasztalat mértéke, hanem az annál jóval magasabb szintű építőipari szakértelem.

[92] Tévesen állítja a II. rendű felperes, hogy az elsőfokú ítélet a perben kirendelt szakértő véleményétől teljes bizonyosságot várt volna el, ugyanis erre az ítélet nem utal, hanem szakértői szempontú bizonyosságot említ. Az I. rendű felperesnek a perfelvételi szakban lehetősége volt a teljesítése igazolását alátámasztó iratok becsatolására. Az elsőfokú ítélet is kiemelte, hogy mivel a szakértő kirendelése iránti indítványnak utólagos bizonyítási indítvány keretében adott helyt, lehetőséget biztosított a felperesnek arra is, hogy további iratokat csatoljanak a szakértői vélemény előkészíthetősége érdekében. Mindezek ellenére nem állt a szakértőnek elegendő irat a rendelkezésre a szakvélemény elkészítéséhez, amely a felperesnek róható fel. A kirendelt szakértő által megjelölt iratok viszont nélkülözhetetlenek lettek volna az elszámolás teljes körűvé tételéhez, ahogyan arra az elsőfokú ítélet is utal.

[93] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a kirendelt szakértő véleménye nem volt képes a lehetséges vállalkozói díjkövetelés pontos kiszámítására, a felperesi számítás alátámasztására. A szakértő pontos számítás nélkül, hiányos iratok alapján, feltételezésekre alapozva becsült meg egy összeget, amelyet az elsőfokú bíróság jogosan fogadott el bizonytalannak, mivel a szakértő a felperes által elmulasztott iratcsatolás okán nem tudott szakértői vizsgálatot folytatni. Kiemelte, hogy a kirendelt szakértő a szakvéleményének 7. pontjában egy 10 pontból álló listát adott azon iratokról, amelyek nélkülözhetetlenek az elszámolás teljeskörűvé tételéhez. A szakértő meghallgatása során sem tudott a felmerült kérdésekre egzakt választ adni pontosan. A II. rendű felperes állításával ellentétben a szakvélemény nem logikus és nem koherens, az elsőfokú bíróság annak elfogadására nem volt köteles és nem sértett jogszabályt, amikor azt nem fogadta el bizonyításra alkalmas eszközként. Határozottan visszautasította azon felperesi álláspontot, hogy az aggályos 3702. számú TSzSz szakvélemény és a perben kirendelt szakértő rendkívül bizonytalan véleményének egybecsengése alátámasztaná a kereseti követelést és azokat kirívóan okszerűtlenül értékelte volna az elsőfokú bíróság.

[94] A II. rendű felperes fellebbezése körében is kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a perköltséget helyesen állapította meg.

[95] Az I. felperes fellebbezése részben, a II. rendű felperes fellebbezése nem megalapozott.

[96] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetésével és döntésével az ítéltábla azonban csak részben értett egyet.

[97] Tévesen hivatkozik az alperes ellenkérelmében a Pp. 240. §-ára alapított eljárás megszüntetésére, az I. rendű felperes perbeli cselekvőképességének hiányára. A perbeli cselekvőképesség az egyes eljárási cselekmények közvetlen vagy közvetett megtételére vonatkozó képesség. A Pp. 34. §-a értelmében perben a jogképes nem természetes személy esetén a törvényes képviselője jár el, kivéve, ha a fél meghatalmazottja útján végzi el az eljárási cselekményeket. Jelen esetben az I. rendű alperes helyett a perben a Pp. 64. § (1) bekezdésének megfelelően meghatalmazott jogi képviselője jár el, amely meghatalmazás a Pp. 68. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásra is kiterjed, és annak visszavonását a Pp. 69. § (1) bekezdésének megfelelően nem jelentették be a bíróságnak. Minderre figyelemmel a rendelkezésre álló adatok alapján az I. rendű alperes törvényes képviselőjének mellőzése nem állapítható meg, ezért az eljárás megszüntetésének nincs helye.

[98] Megalapozatlan az I. rendű felperesnek a Pp. 379. §-ára alapított permegszüntetési kérelme is a viszontkereset tekintetében. Az ítéltábla abból indult ki, hogy a Pp. 204. §-ában a viszontkereset előterjesztésére előírt jogszabályi feltétel – miszerint a viszontkeresetet legkésőbb az írásbeli ellenkérelem, illetve beszámítást tartalmazó irat előterjesztésével egyidejűleg kell benyújtani – a perkoncentráció elvét szolgálja. Ahogyan arra az alperes az ellenkérelmében is hivatkozott, az egyidejűség megítélése körében jelentősége van a Pp. 612. § (1) bekezdésében foglaltaknak is, azaz, ha a perben a kapcsolattartás elektronikus úton történik, a határidő elmulasztásának következményeit – a napokban, munkanapokban, hónapokban vagy években megállapított határidő esetén – nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján elektronikus úton az informatikai követelményeknek megfelelően előterjesztették. Minderre figyelemmel a viszontkereset és az ellenkérelem egyidejű benyújtása körében a Pp. 204. §-ában rögzítettek helyes értelmezése az, hogy az írásbeli ellenkérelem előterjesztésre nyitvaálló határidőn belül benyújtott viszontkereset-levél az ellenkérelemmel egyidejűleg előterjesztettnek minősül akkor is, ha az ellenkérelem előterjesztésének napján, de az ellenkérelmet követően, az informatikai követelményeknek megfelelően terjesztették elő. A fentiek alapján az állapítható meg, hogy az alperes a viszontkereset-levél előterjesztésekor a perindításra a jogszabályban megállapított határidőt nem mulasztotta el, ezért a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja értelmében – figyelemmel a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjára – nincs helye az eljárás hivatalbóli megszüntetésének, így az elsőfokú ítélet Pp. 379. §-a szerinti hatályon kívül helyezésének sem.

[99] Helytállóan hivatkoznak arra a felperesek, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette az alperes által csatolt szakvéleményt TSzSz szakvéleménynek. Ekörben abból kellett kiindulni, hogy a TSzSz tv. 8/A. §-a értelmében a TSzSz per a TSzSz szakvéleményére alapított követelés iránt indított per, amelyre a TSzSz tv. 8/B. §-a szerint a Pp. szabályait a TSzSz tv. 5/A. fejezetében rögzített szabályokban meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. Nem vitásan a felperes TSzSz pert indított, követelését az általa csatolt TSzSz szakvéleményre alapította, és a TSzSz tv.-ben meghatározottak szerint terjesztette elő a keresetét. Az alperes azonban a viszontkeresetében rögzített követelését nem az általa csatolt TSzSz szakvéleményre alapította, nem indított TSzSz pert, a TSzSz szakvéleményt kifejezetten a felperesi igény cáfolatára szerezte be. Ebből egyben annak megállapítása is következik, hogy az alperes követelésével összefüggésben a TSzSz tv. 5/A. fejezetében rögzített szabályok nem alkalmazhatók. Ennek megfelelően a TSzSz tv. 8/E. §-ában rögzített szabály sem, azaz az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény nem minősül ugyanolyan bizonyítéknak, mintha a szakvéleményt a perben kirendelt szakértő terjesztette volna elő. Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben az alperes által csatolt TSzSz szakvélemény a perben szakvéleményként nem használható fel, pusztán okirati bizonyítékként – ahogyan arra a II. rendű felperes is hivatkozott –, egyben rögzíthető, hogy az nem alkalmas a felperes által csatolt szakvélemény aggályossá tételére.

[100] Mivel az alperes által csatolt TSzSz szakvéleményt nem lehet szakértői véleményként felhasználni, az ítéltábla nem vizsgálta annak – a felperesek fellebbezési érvelésében kifogásolt – jogszabállyal ellentétes voltát, aggályosságát.

[101] Téves azonban a II. rendű felperes azon fellebbezési érvelése, hogy az elsőfokú eljárásban nem volt helye kirendelt szakértői bizonyításnak. Helytállóan jutott ugyanis az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a felperes által csatolt TSzSz szakvélemény aggályos. A TSzSz szakvélemény aggályossága azonban nem a perbeli adatokkal való ellentétes volta okán [Pp. 316. § (1) bekezdés c) pont] állapítható meg, hanem azért, mert nem tartalmazza a TSzSz tv. 6. § (2) bekezdésében rögzített kötelező tartalmi elemeket [Pp. 316. § (1) bekezdés a) pont]. A TSzSz szakvélemény aggályosságát a szakértő meghallgatása sem oldotta fel, ezért az elsőfokú bíróság – a felperesi fellebbezési érveléssel szemben – a Pp. 317. § (1) bekezdés d) és a) pontjának megfelelően járt el, amikor tájékoztatta a felperest a Pp. 315. § (1) bekezdése értelmében új szakértő kirendelésének szükségességéről.

[102] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kirendelt szakértői vélemény nem volt alkalmas arra, hogy a felperesnek járó vállalkozói díj összegszerűségét alátámassza. Ekörben a II. rendű felperesi fellebbezés érvelésével szemben nem a bizonyítottság szintjének van relevanciája, hanem annak, hogy a kirendelt szakértőnek nem álltak rendelkezésre a megalapozott szakértői vélemény elkészítéséhez szükséges adatok, iratok. Ugyanis a kirendelt szakértőnek nem pusztán abban kellett állást foglalnia, hogy a használatba vett építmény tekintetében a kiállított számlák és a kifizetések alapján mennyi vállalkozói díj jár a felperesnek, hanem – a felek között létrejött vállalkozói szerződés átalánydíjas jellegére is figyelemmel – a vállalkozói díjat a szerződésben elvállalt teljes

műszaki tartalom és a ténylegesen elért műszaki készség egymáshoz viszonyított arányának meghatározásával, és ennek a szerződésben kikötött átalánydíjra való vetítésével kellett volna számítania (EBD2013. P.15), amelynek körében jelentősége van az elmaradt munkák meghatározásának arra is figyelemmel, hogy az alperes is hivatkozott arra, hogy bizonyos munkákat harmadik személlyel végeztetett el.

[103] A szakértő a meghallgatása során azonban egyértelműen nyilatkozott akörben, hogy a rendelkezésére bocsátott iratok közül hiányzik a vállalkozási szerződés 2. számú – költségvetést tartalmazó – melléklete, amiből pontosan látná, hogy ez az egyösszegű átalányár miből jön ki tételesen, milyen munkákat kellett volna milyen mennyiségben ehhez elvégeznie a felperesnek (9.G.40.283/2023/93. számú jegyzőkönyv 3. oldal 6. bekezdés). Ennek megfelelően a szakértő a szerződés műszaki tartalmát sem tudta beazonosítani iratok hiányában. Utalt a szakértő arra is, hogy a szerződés 2. számú melléklete alapján tudta volna beazonosítani az elmaradt munkákat is (9.G.40.283/2023/93. számú jegyzőkönyv 2. oldal utolsó előtti bekezdés). A szakértő nem tudta például megállapítani, hogy a burkolás mennyiben készült el, mert a teljesítésigazolások mögött nincs felmérés és építési napló sem áll rendelkezésére (9.G.40.283/2023/93. jegyzőkönyv 4. oldal utolsó bekezdés). A teljesítés készségi fokát sem tudta megállapítani iratok hiányában (9.G.40.283/2023/93. jegyzőkönyv 4. oldal alulról 4. bekezdés).

[104] Mivel a felperes a teljesítésének megállapításához, egyben a szakvélemény elkészítéséhez szükséges iratokat, bizonyítékokat az elsőfokú eljárás során nem terjesztette elő, a rendelkezésre álló adatok alapján a kirendelt szakértő szakvéleménye nem aggályos, hanem – a szakértő által megjelölt, a szerződés 2. számú melléklete, az építési napló, és az építkezés során keletkezett valamennyi irat hiányában – alkalmatlan a felperesi teljesítés, és annak értéke bizonyítására. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy – a II. rendű felperes fellebbezési érvelésével szemben – a kirendelt szakértő szakvéleménye nem a szakértő által alkalmazott nem megfelelő módszer okán alkalmatlan a bizonyításra, hanem a szakértő által hiányolt olyan adatok, iratok okán, amelyek az eljárásban már nem pótolhatók.

[105] Mindez egyben annak megállapítását is eredményezi, hogy az elsőfokú bíróságnak nem állt fenn anyagi pervezetési kötelezettsége a szakértői vélemény kapcsán, a bírói tájékoztatási kötelezettség körében eljárási szabálysértés nem történt, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló felperesi fellebbezési kérelem megalapozatlan. Ugyanakkor a szakértői vélemény egyéb bizonyítékokkal való összevetése okszerűen, a Pp. 279. §-ának megfelelően történt.

[106] Megalapozatlan a fellebbezés a felperesek által érvényesített pótmunka körében is. Az I. rendű felperes ugyanis az elsőfokú eljárás során nem tett részletes tényelőadást a pótmunkák és azok megrendelése körében, nem jelölte meg az általa elvégzett konkrét pótmunkákat és azok értékét. A pótmunkák tételes megjelölése és azok megrendelése tényének megállapítása nem szakkérdés. Utal az ítéltábla arra is, hogy a pótmunkát a Ptk. 6:244. § (2) bekezdés értelmében a szerződés műszaki tartalmából kiindulva határozható meg, A fentiek szerint azonban a szerződés műszaki tartalma sem volt megállapítható a

rendelkezésre álló adatok alapján. Minderre figyelemmel megfelelő tényeloadás és azt alátámasztó bizonyítékok hiányában a felperesi kereset ekörben is megalapozatlan.

[107] Annyiban helytálló a II. rendű felperes fellebbezése, hogy az elsőfokú bíróság által az alperes javára megállapított perköltség körében az ügyvédi munkadíj mértéke nem felel meg az Ükr. 3. § (2) bekezdés c) pontjában rögzített számításnak figyelemmel a 165.412.406 forint pertárgyértékre, mivel annak értéke helyesen 3.854.124 forint + áfa, összesen 4.894.737 forint, amelynek körében az ítéltábla az elsőfokú ítéletet megváltoztatta a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján.

[108] Az I. rendű felperesnek a viszontkereset elutasítására irányuló fellebbezése körében az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a TSzSz szakvéleménye – a TSzSz tv.-nek megfelelő, szabályszerű felhasználása esetén – nem terjedhet ki a késelem vizsgálatára figyelemmel a TSzSz tv. 6. § (2) bekezdésében foglaltakra. Ugyanakkor a késelem ténye nem szakkérdés, az okiratok és tanúvallomások, azaz a rendelkezésre álló adatok alapján vizsgálható.

[109] Rögzíti az ítéltábla, hogy önmagában az elsőfokú ítélet indokolásának azon hiánya, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy mely bizonyítékok alapján, milyen okból találta megalapozottnak az alperes kötbérigényét, nem olyan jellegű eljárási szabálysértés, amely megalapozná a Pp. 381. §-a értelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, mivel ez a rendelkezésre álló adatok alapján a másodfokú eljárásban pótolható.

[110] A felperes késelemére alapított kötbérigény körében – arra is figyelemmel, hogy a felek előadása eltérő volt – elsődlegesen a teljesítési határidő vizsgálandó, amelyhez mérten állapítható meg a felperes késeleme. A rendelkezésre álló adatok alapján, különösen a vállalkozási szerződés és annak módosításai figyelembevételével az állapítható meg, hogy a felperes teljesítési határideje az I. számú szerződésmódosítással változott 2022. március 20-ára. Ezt meghaladóan a III. számú szerződésmódosítás tartalmaz teljesítési határidő változást (2022. június 20.), az azonban – figyelemmel a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésére és a 6:86. § (1) bekezdésére – kizárólag az abban a módosításban elfogadott pótmunkák tekintetében irányadó.

[111] A késelem tényét a tanúvallomások is alátámasztották: Tanú8 tanú (9.G.40.283/2023/35. számú jegyzőkönyv 2. és 7. oldal), Tanú4 tanú (9.G.40.283/2023/35. számú jegyzőkönyv 9. oldal), Tanú5 (9.G.40.283/2023/35. számú jegyzőkönyv 15. oldal), Tanú6 tanú (9.G.40.283/2023/35. számú jegyzőkönyv 17. oldal 5. bekezdés), munkavállaló1 tanú (9.G.40.283/2023/35. számú jegyzőkönyv 19.- 20. oldal).

[112] Minderre figyelemmel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az állapítható meg, hogy a felperes a módosított teljesítési határidőben (2022. március 20.) nem tett eleget a

kötelezettségének, hiszen nem vitásan a készrejelentés a felperes részéről 2022. augusztus 12-én történt meg, ennél fogva a teljesítéssel késedelembe esett. Az I. rendű felperes az ÁSZF 13.1. pontja és a vállalkozási szerződés 5. pontja értelmében késedelmi kötbér megfizetésére köteles, amelynek az alperes által meghatározott mértéke – 89.659.789 forint – megfelel a szerződés rendelkezéseinek.

[113] Utal az ítéltábla arra, hogy az alperes által érvényesített és megalapozott késedelmi kötbérben elszámolta az alperes által elismert és beszámított 6.230.921 forintot, 19.796.993 forintot és 5.564.090 forintot, így az alperest megillető összes késedelmi kötbér összege 58.067.785 forint (viszontkereset-levél 10. oldal).

[114] Helytállóan hivatkozik az I. rendű felperes fellebbezésében arra, hogy az alperes által érvényesített meghiúsulási kötbér megalapozatlan. Ekörben az ítéltábla abból indult ki, hogy a felperes részéről a készrejelentés 2022. augusztus 12-én történt meg (F/12. számú irat), majd 2022. augusztus 15-én átadta a kulcsokat. Nem vitás, hogy az épület ténylegesen az alperes birtokába került. Rámutat az ítéltábla a Ptk. 6:247. § (4) bekezdésében foglaltakra, miszerint, ha a megrendelő az átadás-átvételi eljárást nem folytatja le, a teljesítés joghatásai a tényleges birtokbavétel alapján állnak be. Jelentősége van annak is, hogy a Ptk. 6:3. § a) pontja szerint a kötelelem megszűnik a szolgáltatás teljesítésével. Ebből egyben annak megállapítása is következik, hogy a tényleges birtokbavételt, azaz teljesítést követően az alperes a felmondás jogát nem gyakorolhatja, ennél fogva a meghiúsulási kötbér érvényesítésének az ÁSZF 13.5. pontjában rögzített feltétele – a szerződés azonnali hatályú felmondása – nem áll fenn, azaz az alperes viszontkeresete a meghiúsulási kötbér körében – összesen 89.659.789 forintban – megalapozatlan.

[115] Tévesen sérelmezi az I. rendű felperes fellebbezésében a 22.019.281 forint + áfa előleg elszámolása körében a bizonyítási érdek elsőfokú bíróság általi meghatározását. A perben a felperes állította a teljesítés megtörténtét, amelynek körébe esik az előleggel való elszámolás is, ennek megfelelően a Pp. 265. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek áll érdekében annak bizonyítása, hogy az előleggel való elszámolás megtörtént. Ez azonban a rendelkezésre álló iratok alapján nem állapítható meg, ennél fogva a megjelölt bizonyítandó tény bizonyítatlanságának következményeit a felperes viseli. Az alperes viszontkeresete ekörben tehát megalapozott.

[116] A fentiekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében részben megváltoztatta és a felpereseket egyetemlegesen terhelő elsőfokú perköltség összegét 4.894.737 forintra leszállította, továbbá az I. rendű felperes marasztalása körében a viszontkereset tárgyában a 147.727.574 forint kötbér összegét 58.067.785 forintra leszállította, ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította.

[117] Az elsőfokú ítélet megváltoztatása okán a viszontkereset tárgyában felmerülő elsőfokú perköltség körében az ítéltábla a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján határozott és a felek pernyertességének és pervesztességének arányát 50-50 %-ban állapította meg, ezért a felek a felmerült ügyvédi munkadíjat maguk viselik. Minderre figyelemmel az ítéltábla azt is megállapította, hogy az I. rendű felperesnek a perköltség körében az ügyvédi munkadíj

leszállítására vonatkozó fellebbezési kérelme megalapozatlan. A perköltség körében azonban figyelembe veendő az alperes által lerótt elsőfokú eljárási illeték összege is, amelynek 50 %-át, azaz 750.000 forintot az I. rendű felperes köteles megfizetni az alperesnek részbeni pervesztessége okán. Az ítéltábla ennek megfelelően szállította le az I. rendű felperes marasztalását az elsőfokú perköltség körében.

[118] Az ítéltábla a fentieket meghaladóan – így a II. rendű felperes keresetének elutasítása, az I. rendű alperes előlegben történő marasztalása, és a késedelmi kötbér után járó késedelmi kamat tárgyában – az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[119] Az I. rendű felperes fellebbezése részben vezetett eredményre. Az ítéltábla a másodfokú perköltség megállapítása körében a Pp. 83. § (2) bekezdése szerint a felek pernyertességének és pervesztességének arányát 50-50%-ban határozta meg, ezért a felek a felmerült ügyvédi munkadíjat maguk viselik. Az I. rendű felperes költségfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 2.500.000 forint másodfokú eljárási illetéket pedig a pernyertesség arányában kötelesek megtéríteni az államnak a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében.

[120] A II. rendű felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles az alperesnek megtéríteni a másodfokú eljárásban felmerült perköltségét, amelynek körében az ítéltábla az ügyvédi munkadíjat vette figyelembe, és annak mértékét az Ükr. 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján állapította meg a fellebbezett érték alapján 3.854.124 forint + áfa, összesen 4.894.737 forintban. A II. rendű felperes pervesztessége okán köteles megtéríteni az államnak a költségfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében.

Budapest, 2026. március 4.

Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

Dr. Pásztor Csaba aláírásában
akadályozott bíró helyett
Dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke